

”وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۋدىڭ“ تۈزىمىدىك نەگىزىن بەكمەدەيىك

□ **حالىق گازەتىنىڭ شولۇشىسى**

3 - ايدىڭ 11 - كۇنى 13 - كەزەكتى مەملەكەتتىك حالىق قۇرۇلتايىنىڭ 4 - ۋىاجىلىسى «مەملەكەتتىك حالىق قۇرۇلتايىنىڭ شياڭگاڭ ەرەكشە اكىمشلىك رايو- نىنىڭ سايلالۇ ۋتۇزىمىن كەمەلدەندىرۋ جونىدەگى قا- رارىن» داۋىسقا سالىپ، كوپ داۋىسپەن ماقۇلداپ، شياڭگاڭ ەرەكشە اكىمشلىك رايونىنىڭ سايلالۇ ۋتۇزد- مىن كەمەلدەندىرۋ جونىدە جاڭا نەگىزگى زاڭدىق سىياتتى تۈزىمىدىك ورنالاستىرۇ جاسادى. بۇل شياڭ- گاڭدا مەملەكەت حاۋپىسىزدىكى زاڭى جاسالىپ اتقارىلد- ىغان سوڭ، ورتالىقتىڭ شياڭگاڭنىڭ زاڭدارى مەن ساياسي ۋتۇزىلىسىن كەمەلدەندىرۋ جونىدەگى تاى ۋبىر ماڭىزدى شاراسى، وتانشىلداردى نەگىزگى تۇلعا ەتكەن “شياڭگاڭدى شياڭگاڭدىقتار باسقارۇدى” جۇ- زەگە اسىرۇعا شىنايى كەپىلدىك ەتىپ، شياڭگاڭدا “ۋبىر ەل، ەكى ۋتۇزىم” امالياتىنىڭ نىق قامامەن الستارعا جەتۈنە پارەمەندى كەپىلدىك ەتۋدە توتەنشە كەلەلى دە تەرەك مانگە يە.

شياڭگاڭ وتان قۇشاعىنا ورالغاننان بەرى مەملە- كەت باستان - اياق “ۋبىر ەل، ەكى ۋتۇزىم”، “شياڭگاڭ- دى شياڭگاڭدىقتار باسقارۇ”، وسكەلەك اۋتونوميا با- عىتىن جالىپ بەتتىك، دۇرىس دايەكتىلەندىرىپ، تياناق- تاندىرىپ، زاڭ بويىنىشا شياڭگاڭدى جونگە سالۇعا تاباندى بولپ، نەگىزگى زاڭ مەن شياڭگاڭنىڭ ۋتۇ- بىرلى زاڭى بەلگىلەنگەن شياڭگاڭ ەرەكشە اكىمشلىك رايونىنىڭ نەگىزگى زاڭدىق ۋتارتىسىن قوروعاپ، شياڭگاڭ ەرەكشە اكىمشلىك رايونىنىڭ دەموكراتىيالىق تارتىپتە دامۇن قولداپ، شياڭگاڭ ەرەكشە اكىمشلىك رايونى تۇرعىندارىنىڭ زاڭ بويىنىشا دەموكراتىيالىق ۇقىىن جۇرگىزۋىن قامتاماسىز ەتتى. سونىمەن بىرگە، جۇقى جىلداردان بەرى ورتالىق ۇكەمتەكە قارىسى تۇرىپ، شياڭگاڭدى بىلىقتىرۇشى ۋشىنارا ەلەمەنتتىر مەن “شياڭگاڭ تاۋەلسىزدىكى” كۇشتەرىنىڭ سايلالۇ- دان پايدالانىپ ەرەكشە اكىمشلىك رايونىن باسقارۇ جۇلگەسىنە كىرىپ ىلىپ، ورتالىق ۇكەمتەكە قارىسى تۇرىپ، شياڭگاڭدى بىلىقتىرۇ قىمىلدارىن مەيلىنىشە جۇرگىزىپ، زاڭ شىعارۇ كەڭەسنىڭ اينالمىن شامالا- رىنىڭ جەتىسىنىشە دارەمىسىزدەندىرىپ، ەرەكشە اكىم- شلىك رايونى ۇكەمتىنىڭ بىلىك جۇرگىزۋىنە قاساقانا كەدەرگىلىك جاساعانىدىىن، ۋىپتى، سىرتقى جاۋ كۇش- ەتىرمەن استاسىپ، سايلالۇدى مەڭگەرۇ ارقىلى باسقارۇ ۇقىىن تارتىپ الۇعا ۇرىنعانىدىىن، ۋسوز جوق، كورە ۋبىلۇمىز كەرەك. بۇل ارەكەتتەر مەن قىمىلدار شياڭگاڭ ەرەكشە اكىمشلىك رايونىنىڭ نەگىزگى زاڭدىق ۋتارتىبى مەن زاڭمەن جونگە سالۇ تارتىبىنە اۋىر دارەجەدە زيان جەتكىزىپ، نەگىزگى زاڭنىڭ، شياڭگاڭنىڭ ۋتۇبىرلى زاڭىنىڭ جانە شياڭگاڭدا مەم- لەكەت حاۋپىسىزدىكى زاڭىنىڭ بەدەلىنە اۋىر سايسى جاريالاپ، مەملەكەتنىڭ يەلىك ۇقىىنا، حاۋپىسىزد- ىگىنە، دامۇ مۇددەسىنە اۋىر زىيان جەتكىزدى، شياڭگاڭ قوعامى كەلەلى جاعايدىنىڭ ورنىقتىلىمەن اۋىر دارەجەدە ۋبۇلدىرىپ، شياڭگاڭعاڭدى قالىڭ حالىق جۇرتشىلىغىنىڭ قۇت - رىدىسنا اۋىر نىقيال جاسا- دى، بۇعان، ۋسوز جوق، باتىل قارىسى تۇرۇ ۋارى پارمەندى شارا قولدانىپ حاۋىپ - قاتەردىڭ الدىن الۇ جانە ونى جوپۇ كەرەك.

جاي پاراسات ۋىستى جونگە سالادى، ۇلى پارا- سات ۋتۇزمىدى جونگە سالادى. شياڭگاڭدا قازىر اتقا- رىلىپ وتىرعان سايلالۇ ۋتۇزىمى مەحازىمىدە كور- نەكتى ولقىلتقار مەن جەتەرسىزدىكتەردىڭ ساقتالىپ وتىرۇنىداى ەڭ ماڭىزدى ۋبىر سەبەپ “وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۇ” پرىنسىپىنىڭ الى دە جالىپ بەتتىك تىياناقتانباۋىندا، “وتانشىلدار شياڭگاڭدى باسقارۇ” تۇراقتى جاعايدىنىڭ الى دە شىنايى قالىبتاس- پاعانىدىىندا. مەملەكەتتىك حالىق قۇرۇلتايىنىڭ «قارا- رى» شياڭگاڭ ەرەكشە اكىمشلىك رايونىنىڭ سايلالۇ ۋتۇزىمىن ونان ارى كەمەلدەندىرىپ، تۇزىمىدىك جاقتان “وتانشىلداردىڭ، شياڭگاڭدى سۇپەتتىدەردىڭ شياڭگاڭدى باسقارۇنىنا، ورتالىق ۇكەمتەكە قارىسى شىعىپ، شياڭگاڭدى بىلىقتىرۇشىلاردى قاتاردان شى- ھارۇعا” كەپىلدىك ەتىپ، ۋتۇزىم، مەحازىم جاقتا ۋومىر ۋسۇرىپ وتىرعان كومەسكى كىناراتتار مەن ھاۋىپ - قاتەرلەردى الاستاپ، وتانشىلداردى نەگىز- گى تۇلعا ەتكەن “شياڭگاڭدى شياڭگاڭدىقتار باسقارۇ- ىعا” شىنايى كەپىلدىك ەتۇ، شياڭگاڭ ەرەكشە اكىمش- لىك رايونىنىڭ زاڭ بويىنىشا بىلىك جۇرگىزۋىنە جانە ۋونىمدى باسقارۇنىنا شىنايى كەپىلدىك ەتۇ، شياڭگاڭ- نىڭ “ۋبىر ەل، ەكى ۋتۇزىم” امالياتىن بويلاپ باستان - اياق دۇرىس باعىتىپن العا باسا بەرۇنە شىنايى كەپىل- دىك ەتۇ ۋشىن بولپ تابىلادى.

(باسى 1 - بەتتە)

شىڭ شىسايدىڭ “جىھانگەرلىككە قارسى تۇرۇ، بەيىتشىلىكتى ساقتاۋ، قۇرىلىسى جۇرگىزۇ، سوۋەت وداعىنا جاقىنداسۇ، كىرىشىكىز بولۇ، ۇلتتىق تەڭدىكتى ساقتاۋ” سىندى التى ۇلكەن ساياساتتى جاساۋىنا كومەكتەسىپ، شىنجياڭنىڭ ەكونوميكاسىنىڭ قالىپنا كەلۇىنە جانە دامۇىنا، ۇلتتار قاتنىاسىنىڭ جاقسارۇىنا، ۋر ۇلت خالىق- نىڭ استىقتىڭ تاپشى بولۇىنان ۇايمىداماۋىنا مۇمكىندىك جاسادى.

1949 - جىلى شىنجياڭ بەيىت جولمەن ازات بولدى، كەرتارتىپا ۇستەمدىك جۇرگىزۇش- ەلەردىڭ ۋر ۇلت خالىقن اياۋسىز ەزۇىن اياقتاتىپ، شىنجياڭ نارىچىنداى كەلەلى بۇرىلىسى تۇيىنىنە اينالىپ، شىنجياڭ تارىخىنىڭ جاڭا ەاۋىرىن اشتى. سونان باستاپ شىنجياڭعاى ۋر ۇلت خالىقى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسنىڭ باششىلىغىندا، تەرەزەسى تەڭ، نىتىماقتى، ۋوزارا قارايلاسىم- دى، بەرەكەلى، تاماشا تۇرمىستى بىرگە جاراتا- تىن شۇىعلالى تاراۋدى جازا باستادى.

1955 - جىلى شىنجياڭ ۇيغۇر اۋتونومىيالى رايونى قۇرىلدى. بۇل پارتىيانىڭ ۇلتتىق ۇڭىر- لىك اۋتونوميا ساياساتىنداى ۇلى جەڭسى، شىنجياڭنىڭ ساياسي، ەكونوميكا جانە مادەنىيەت سىستەرىنىڭ دامۇىن جەبەدى، شىنجياڭنىڭ ەكو- نومىكالىق دامۇى مەن قوعامىنىڭ العاباسۇىن تىڭ ساتىعا كوتەردى.

ۋر دارەجەلى پارتىيا ۇيمىدارى مەن ۋر ۇلت خالىقنىڭ بىرگە قۇلىشۇنىدا، شىنجياڭنىڭ ەنەركاسىپ، اۋىل شارۋاشلىغى، مال شارۋاشى- لمعى ۋندىرىسى جانە ۋتۇرلى سوتسىيالىستىك قۇرىلىس سىستەرى قارىشتاپ دامىدى، خالىقتىڭ تۇرمىسى كورنەكتى جاقساردى، ساياسي، ەكو- نومىكا جانە قوعامدىق بەت - بەينەسىندە گۇل- ەنگەن جاعداي جارىققا شىقتى.

رەفورما جاساپ، ەسىك اشقانىنان بەرى پارتىيا مەن مەملەكەتنىڭ نەشە ۇرپاق باسشىلا- رى ىلگەرىندى - كەينىدى تىيانشان الابىنداى ۋر ۇلت باۋىرلاستارىنىڭ ارانىنا كەلىپ، خالىق تۇرمىسىن ۇعىسىپ، نىتىماقتى دارىپتەپ، دامۇدى تىلكە تپەك ەتىپ، نىقالاستى قامقورلىق كورسەتىپ، جان دۇنيەسىن جىلتىپ، ۋر ۇلت كادر - بۇقاراسىن جۇڭگوشا سوتسىيالىستىك شىنجياڭ قۇرۇ جولىندا كامىل سەنىمەن، ەر- لىكپەن العا ۇمتىلۇعا شاپىتاندردى.

اسرەسە، پارتىيا 18 - قۇرۇلتايىنان بەرى باس شۇجى شي جىنپىڭ شىنجياڭعا ۋوزى كەلىپ قىزمەت تەكسەرىپ، 2 - رەتكى، 3 - رەتكى ورتالىقتىڭ شىنجياڭ قىزمەتى جونىدە- گى اڭگىمە ماجىلىستەرىن باسقارپ اشىپ، 12 - كەزەكتى مەملەكەتتىك خالىق قۇرۇلتايىنىڭ 5 - ما- جىلىسىندە شىنجياڭ ۋاكىلدەر ۇيرىمەسىنىڭ بايان- دامامانى قاراۋىنا قاتىناسىپ، ۋبىر قىدىرۇ ماڭىزدى ۋسوز سويلەپ، ۋبىر قىدىرۇ ماڭىزدى نۇسقاۋ بەرىپ، سىتراتەگىيالىق جانە جالىپ جاعايدىلىق تۇر- عدان شىنجياڭ قىزمەتىن قاداعالاپ، جوسپارلاپ، ورنالاستىرىپ، قوعام ورنىقتىلغى مەن باياندى تى- نىشتىق سىندى شىنجياڭ قىزمەتى باس نىساناسىن تۇراققاندردى، جاڭا داۋىردەگى پارتىيانىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ جالىپ جوباسىن بايىتتى جانە دامىستى، شىنجياڭ قىزمەتىن اناعۇرلم ويداعە- داي سىستەۋگە ايقىن العاباسۇ بەتالىسىن كورسەت- تى، ۋتۇبىرلى بويىسۇنۇ ۇلشەمىن ۇسىندى.

100 جىلدان بەرى جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى ۋر ۇلت خالىقنىڭ ۋتۇبىرلى مۇددە- سن ويداعىداي قورعاۋدى، ويداعىداي جۇ- زەگە اسىرسۇدى، ويداعىداي دامىستۇدى شىنجياڭ قىزمەتىنىڭ شىعار ۋتىپىنى مەن تابان ترەر تىيانغى ەتۇگە باستان - اياق تاباند- دى بولپ، بۇكىل نىتىا - پەيىلمەن ۋر ۇلت خالىقن باقتىقا كەنەلتۇ — ۋبىر قىزىل سىزىقتى باسانان - ايعانىا دەيىن ساپاقتاستىرىپ، ۋبىر قىدىرۇ سىتراتەگىيالىق شەشمەردى، ورنالاس- تىرۇلاردى شىعارىپ، تىيانشان الابىنىڭ تارىخىي سىياتتى شارىقتاۋدى جۇزەگە اسىرۇىن ۇزدىك- سىز ىلگەرىلەتتى.

اي - كۇنگە ۋمىر شاشا الامىز، جاڭارتۇعا كوك جۇزىن

بىلىك — خالىق، خالىق — بىلىك. شىنجياڭعاى ۋر ۇلت خالىقنىڭ باقتىتى تۇرمىسى ۋشىن سان ۇرپاق كوممۇنىستەر شىنجياڭنىڭ توڭگەرىسى، قۇرىلىسى، رە- فورماسى جولىندا ۋۇرتىس كۇرەس جۇرگە- زىپ، العان بەتىنەن قايتىپاي، قايرىتانا العا ىلگەرىلەدى.

20 - عاسىردىڭ 30 - جىلدارى لىن جىيۇ،

حان كۇاڭ، شۇي لياڭ سىياقتى ۋبىر توپ شىنجياڭدا قىزمەت سىتەگەن جۇڭگو كوممۇنىسى- ەترى ۋوز قىزمەت ورىندارىندا ۇكەمەت ۋسىن قۇلىشنا سىتەپ، پاك بولپ، بارلىق جەردە ۋر ۇلت خالىقنىڭ مۇددەسىن قورعاۋدى، ۇلتتار نىتى- ماعىن كۇشەيتۋدى شىعار ۋتۇيىن ەتىپ، خالىق جاعايدىن ۋبىلىپ، ناقات تۇرمەگە جابىلعانداردى بوساتىپ، سۇ قۇرىلىسىن سالىپ، وقۇ - اعارتۇدى دامىتىپ، كوپىر جوندەپ، جول توسەپ، قىىنىش- لىقتان قۇتقارىپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەپ، ۋر ۇلت خالىقنا كوپتەنگەن يىگى ۋسى سىتەپ بەرگەندىكىن قازىرگە دەيىن ۋر ۇلت بۇقاراسى جىرعا قوسىپ كەلەدى.

1988 - جىلى 2 - ايدا ماۋ زىمىن شىنجياڭ ولكەلىك قازىنا مەڭگەرەمسىنىڭ ورنىباسار باس- ىتى، ۋاقىتشا مەڭگەرەمە باستىعى مىندەتىنە تاغا- يىندالدى. سول تۇستا شىنجياڭ قازىناسى جىل ساپىن قات - قايات سىتەر سەبەبىنەن قازىزعا بەلىشەسىنەن باقتان بولاتىن. ماۋ زىمىن ۇزدىك قازىنا باسقارۇ قابىلەتمەن ۇزاق ۇاقىت بويى مىشا بىلىققان شىنجياڭ قازىناسىن ۋبىر شاشا قىسقا ۇاقىت شىندە دۇرىس ارىناعا سالدى.

1989 - جىلى لىن جىيۇ كۇچار اۋدانىنىڭ اكىمى بولپ تۇرعان كەزىندە بۇقارانى بارىنشا ەزىپ - قاناعان “كوتەرەمە سالىق ۋتۇزىمىن” باتىل كۇشىنەن قالىدرىپ، تىارام - تىارام 20۰نەشە ۋتۇرلى سالىقتى 7 تۇرگە قىسقارتىپ، بۇقارا جاعىنان “لىن چىڭتيان” دەپ اتالدى. ول ۋر ۇلت خالىقن باستاپ سالىدرعان تاسقىن توساتىن ۋىرى توسىپا، “نىتىماق جاڭا كوپىرى” سىياقتى يىنجەنەريالار كۇنى بۇگىنگە دەيىن ما- ڭىزدى رول اتقارۇدا.

ۋىستى باستاۋ قىيىن، كۇرەس تابىسقا جەت- كىزەدى. جاڭا جۇڭگو قۇرىلعان باستاپقى مەزگىل- دە، بىرىنىشىدەن، كەدەي، ەكىنىشىدەن، اق، بارلىق سالا تۇرالاغان مەشەۋ جاعداي الدىندا، جۇڭگو كوممۇنىستەرى “اي مەن كۇنگە ۋمىر شاشا الامىز، جاڭارتۇعا كوك ۋجۇزىن” دەگەن اسقاق ەرىك - جىگەرەمەن شىنجياڭعاى ۋر ۇلت كادر - بۇقارانى باستاپ، جاپالىقلىقەن سىتەپ، ۋلىسىپاقتان بەرگى جاپان تۇزدە سالتاناتى دا اى- بىندى دامۇدىڭ، قۇرىلىستىڭ پاراقتارىن جازدى.

1950 - جىلى كوكتەمدە كەڭ كوسىلگەن شىنجياڭنىڭ بايتاق دالاسىندا تاسقىنداىان كو- لەمدى ۋندىرىس ۋجۇرىلدى. “قورىقپايىمىز جاپادان، قايمىقپايىمىز قىيىنان، قۇبا تۇزدە سالاىمىز، گۇل باۋ - باقشا قۇلىپىرعان” دەگەن اسقاق ۋدان ۇاۋىسى شىندە شىنجياڭعاى تۇڭغىش بولات - تەمىر بىرلەسكەن كاسپورنى 1 - تامىز بولات - تەمىر زاۋودى، تۇڭغىش اۋ- توماتتى وت كۇشى ەلەكتىر ستانسىياسى — ۇيخۇلياڭ ەلەكتىر ستانسىياسى، تۇڭغىش ماقتا توقما فابرىكاسى 1 - شىلدە ماقتا توقما فابرىكاسى قاتارلى ۋبىر توپ وسىزاماندانعان زاۋودتار ارت - ارتىنان بوي كوتەردى.

سىغىرلار ۋنسىز بولغانىمەن، ەڭ قۇاتتى يالاندردۇ كۇشنىە يە. 1952 - جىلى شىنجياڭنىڭ ەنەركاسىپ، اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ جالىپ ۋنىم قۇنى 635 مىللىيون ۇيانعا جەتىپ، 1949 - جىلداىمىدان %۵2 ارتتى، ماقتا مەن مايلى داقتىل- داردىڭ ۋنىم مولشىرى تۇگەلدەي تارىختاعى ەڭ جوعارى ورەگە جەتتى.

شار تارابقا كوز سالساڭ، شىت جاڭىراعان بىردەمدە. رەفورما جاساپ، ەسىك اشقانىنان بەرى باتىس بولىكتى قاۋىرت اشۇعا ىلەسە، جىبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدەۋى وزەكتى رايون قۇرىلىسىنىڭ قادامى تەزدەدى، جاڭا دا- ۋىردەگى پارتىيانىڭ شىنجياڭدى جونگە سالۇ جالىپ جوباسىنىڭ تابىستى امالياتىنا ىلەسە، تىيانشان الابىنىڭ ەكونوميكالىق، قوعامدىق دامۇى قارقىندى جولعا ۋتۇسىپ، خالىقتىڭ تۇرمىس ورەسى زور دارەجەدە جوعارىلاپ، ۋر ۇلت بۇقاراسىنىڭ كوڭىلى بولاشاققا دەگەن سەنىمگە تولدى.

2021 - جىلى 2 - ايدىڭ 25 - كۇنى تارىخىقا، ۋسوزسىز، جازىلاتىن ۇلى كۇن بولدى. بۇل كۇنى باس شۇجى شي جىنپىڭ كە- دەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ جونىدەگى مەملەكەتتىك قورىتىندىلاۋ، ماداقتاۋ - سىيالۇ جىنالىسىندا سالتاناتپەن بلاي دەپ جاريالادى؛ بۇكىل پارتىيانىڭ، بۇكىل ەلدەگى ۋر ۇلت حاا- قىنىڭ بىرگە قۇلىشۇنىدا، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى قۇرىلعانىدىنىڭ 100 جىلدىعىن قارىسى الۇ ماڭىزدى ساتىنىدە، ەلىمىز كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شىايقاسىندا جالىپ بەتتىك جەڭسىكە قول جەتكىزىپ، مۇلدىم كەدەيلىكتى جوپۇدىڭ جاپالى مىندەتى ورنىدىلىپ، تارىخ

بەتىندە ايشىقتالغان تاى ۋبىر دۇنيە كەرەمەتى جاراتىلدى! بۇل شىنجياڭعاى 2۵ مىللىيون ۋر ۇلت بۇقاراسىنىڭ سان مىڭداماعان جىلدان بەرى قۇنداقتاپ كەلگەن كەدەيلىك قىسپاعىنان تۇپە- گەيىلى ارىلىپ، بۇكىل ەل خالىقمەن بىرگە جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعامعا قادام تاستاۋ الدىندا تۇرعانىدىن دا بىلدىردەدى.

بۇل ادامدى شاتتاندىراتىن نەتكەن تاماشا ۋسات دەسەڭىزى! اي مەن كۇن ايعاق، وزەن - كولدەر كۇا، كوممۇنىستىك پارتىيا بولماسا، جاڭا جۇڭگو دا بولماق ەمەس، وتان قۇشاعىنداى گۇلدەنىپ - كورىگەپگەن كورىكتى شىنجياڭ تىپتەن بولماق ەمەس، ۋر ۇلت خالىقنىڭ باقت- تى دا تاماشا بۇگىنگى كۇنى دە بولماق ەمەس.

سۇ ىشكەندە قۇددىق قازۇشنى ۇمىتپىي، جۇرەكتەر پارتىيا دەپ سوقتى

جۇرت جۇرەگى ەڭ ۇلكەن ساياسي، خالىق ەڭ ۇلكەن ترەك.

پارتىيانىڭ كۇندەي نۇرلى شۇاعىنا شومعان، بۇگىنگى شىنجياڭ تارىختاعى ەڭ تا- ماشا كۇلدەنگەن، دامىعان مەزگىلدە نۇر، ۋر ۇلت خالىقى بەرەكەلى، تاتۇ - ۋىتاتتى، تىنىشى ۋومىر، شات - شادىپان تىرشلىك كەشىرۇدە. سۇ ىشكەندە قۇددىق قازۇشنى ۇمىتپا دەگەن، ۋر ۇلت بۇقاراسىنىڭ جۇرەگى پارتىيا دەپ سوعىپ، ۋسى جۇزىندىك ارەكەتتەرى ارقىلى پارتىيانىڭ قامقورلىغىنا العىس ايتتى.

ازاتتىقتىڭ العاشقى مەزگىلىندە جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى شىنجياڭعاى ۋر ۇلت خالىقن باستاپ، جىەر مايىن كەمەيتىپ، زورە- كەرلەرگە قارىسى تۇرۇ جانە جىەر رەفورماسىن جۇرگىزىپ، جىەرى جوق، جىەرى از ۋر ۇلت شارۋالارىنا جىەر ۋبولپ بەرىپ، ۋندىرگىش كۇشتى ازات ەتتى. ۋر ۇلت شارۋالارى شاتتانا بىگە باسىپ، جاڭا قوعامدى ونان ارى قىزۇ ۋسۇيدى، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسى اننا- ۋورلىم جاقناي ۋتۇستى.

1952 - جىلى 3 - ايدىڭ 23 - كۇنى جىەر رە- فورماسى سىناق ۋتۇيىنىن جۇرگىزگەن كونەۋىمار اۋدانى باقتاكالا اۋىلىنىداى ۇيغۇر شارۋالار جىەر رەفورماسى جەڭسىن قۇتتىقتاۋ جىنالىسىندا پوھما فورماسىندا ۋتوراعا ماۋ زىدۇڭغا «ماۋجۇشىعا ار- نايمىز» اتتى سالەم حات جازىپ، جۇڭگو كوممۇنىستىك پارتىياسىنا جانە ۋتوراعا ماۋ زىدۇڭغا دەگەن شەكىسىز سۇيىسپەنشىلىككە تولى تەرەڭ سىزىمدەرىن بەينەلەدى.

ەڭسە كوتەرىپ ازاتتىققا جەتكەن كەرىيا اۋدانىنداى ۇيغۇر شارۋا قۇربان تۇلىمىنىڭ ماۋجۇشىگە بەنپە - بەت راقىمەت ايتۇ ۋشىن وتاننىڭ ەڭ باتسىنان ەسەككە ۋمىنىپ شىعىپ بەييجىڭگە بارسام دەگەن نىبەتىن كوپ رەت ايت- قانى جۇڭگو توپىرعانىدا تاماشا چىكاياعا اينال- دى. 1958 - جىلى بىەييجىڭ جۇڭخىناچايدا ماۋجۇشى مەن قۇرباننىڭ نىقالىسپەن قول السى- قان سۇرەتى تارىخقا ۇشپەس ەستەلىك بولپ قالدى ۋارى قۇاتتى رۇحانى كۇشە اىنالىپ، تىيانشان پەرزەنتتەرىن پارتىيانى سۇپەتىن، وتاند- دى سۇپەتىن قىزىل گەندى ۇرپاقتان - ۇرپاققا جالعاۋعا جىگەرلەندردى.

پارتىيانىڭ مەيىرىن ەستە بەرىك ساقتاۋ ۋشىن ونسۇ اۋدانى تۇمسىق قالاشىعى لانگان قىستاعىنىڭ تۇرىغىنى قۇداۋادى يىمىن 20 نەشە جىلدى ۋبىر كۇنگىدەي وتكىزىپ، ۋوز اۋلاسىند- ما مەملەكەت تۇىن تىاباندىلىقپەن شىعارىپ تۇردى. ول قايتىس بولعاننان كەيىن اكەسىنىڭ ارمانىن جالعاغان ۇلى دا مەملەكەت تۇىن ۇزبەي شىعارىپ، بىس جۇلدىزدى قىزىل تۇدىڭ ماڭگى شەكارادا جەلبىرەۋىنە، جۇرەك- ەتردە جەلبىرەۋىنە مۇمكىندىك جاسادى؛ ۇلىق- شات اۋدانى جىعىن اۋىلى ساز قىستاعىنداى شە- كارا قورعاۋشى بۇرماحان مولدو شەكارانى 50 نەشە جىل تاپچىلماي كۇزەتىپ، 200 مىڭ كى- لومەتردەن استام تاۋ جولىن باسىپ، پامپىر ۇس- تىرتىندەگى ۇلكەندى - كىشىلى تاۋ - تاستارىنا مەن ويىپ شىقتى. بۇرماحان جونىنەن ايتقاندا، وتاندى قىزۇ ۋسۇيۇ دەگەننىمىز ۋبىر ۋتۇرلى سەنىم، عاسىرلاردان جالعاىسقان وتپاسى سالتى.

100 جىلدىق كۇرەس جولى جاڭا ساپارعا اتتاندى. جاڭا باستامادا تىيانشان الابىنداى ۋر ۇلت كادر - بۇقارا كوكىرەك تولى العىستى سە- زمىدى تاسقىنداىان قىزۇ سۇيىسپەنشىلىككە جانە كۇش - قايرىتاقا اينالدىرىپ، اسقاق شىعاد- داعان ەكپىندى اۋىنگە باسىپ، جاپپاي سوتسىيالىس- تىك وسىزاماندانعان مەملەكەت قۇرۇ جاڭا ساپا- رىنا قول ۇستاسا قادام تاستادى.